

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 stycznia 2017 r.

Pozycja 11

POSTANOWIENIE z dnia 28 listopada 2016 r. Sygn. akt Ts 202/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.T. w sprawie zgodności:

1) art. 29 ust. 1 pkt 2 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, ze zm.) z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.) z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 oraz art. 87 ust. 1 w związku z art. 93 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

1) podjąć zawieszono postępowanie;

2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez adwokata skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 maja 2015 r. (data nadania), W.T. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność: po pierwsze – art. 29 ust. 1 pkt 2 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440, ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 Konstytucji; po drugie – § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.8.43, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 1983 r.) z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 oraz art. 87 ust. 1 w związku z art. 93 ust. 1 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Decyzją z czerwca 2013 r. w sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ł. (dalej: organ rentowy) odmówił skarżącemu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej. Z kolei decyzją z oraz lipca 2013 r. w sprawie organ rentowy odmówił skarżącemu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalno-rentowej w związku z § 4 rozporządzenia z 1983 r.

Wyrokiem z marca 2014 r. w sprawie Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie skarżącego od wskazanych decyzji organu rentowego.

Po rozpoznaniu apelacji skarżącego Sąd Apelacyjny w Ł. wyrokiem ze stycznia 2015 r. w sprawie utrzymał w mocy orzeczenie sądu pierwszej instancji.

3. Zdaniem skarżącego niekonstytucyjność zaskarżonych przepisów wynika z tego, że: art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej „określa, że wiek lat 60 [o którym mowa w tym przepisie] należy ukończyć do 31 grudnia 2008 r.”, co „w obecnej postaci stanowi błąd legislacyjny”; art. 184 ustawy emerytalno-rentowej „uzależnia prawo do emerytury od dnia [jej] wejścia w życie – tj. od 1 stycznia 1999 r.”; § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r. pomija regulacje zawarte w zarządzeniu Nr 19 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz.MPChiL.1.2, ze zm.) oraz zarządzeniu Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz.MPChiL.4.7).

4. Działając na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.), 24 lipca 2015 r. Trybunał Konstytucyjny uzyskał informację z I Wydziału Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, że skarżący wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. ze stycznia 2015 r. w sprawie skargę kasacyjną, która została zarejestrowana pod sygn. akt.

Postanowieniem z 5 sierpnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny zawiesił postępowanie w przedmiocie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) w związku z art. 20 ustawy o TK z 1997 r.

Pismem z 4 lipca 2016 r. Przewodniczący I Wydziału Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego poinformował Trybunał Konstytucyjny, że Sąd Najwyższy postanowieniem z kwietnia 2016 r. w sprawie odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżącego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. ze stycznia 2015 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W dniu 16 sierpnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1157; dalej: ustawa o TK z 2016 r.). Zgodnie z jej art. 83 ust. 1 w sprawach wszczętych i niezakończonych przed 16 sierpnia 2016 r. stosuje się przepisy ustawy o TK z 2016 r.

2. Stosownie do art. 180 § 1 pkt 4 kpc, który ma odpowiednie zastosowanie do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym na zasadzie art. 21 ustawy o TK z 2016 r., zwie-

szone postępowanie podejmuje się z urzędu, gdy toczące się równolegle inne postępowanie sądowe (które może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy) zostanie prawomocnie zakończone.

Postanowieniem z kwietnia 2016 r. w sprawie Sąd Najwyższy – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżącego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. wyrokiem ze stycznia 2015 r. w sprawie. Tym samym wskazane orzeczenie sądu drugiej instancji utrzymało walor prawomocności i stanowi w dalszym ciągu ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 47 ust. 1 w związku z art. 48 ust. 2 ustawy o TK z 2016 r. (poprzednio: art. 46 ust. 1 w związku z art. 47 ust. 2 ustawy o TK z 1997 r.).

3. Zgodnie z art. 37 ust. 1 w związku z art. 50 ustawy o TK z 2016 r. skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom, a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r.

4. Zaskarżone w niniejszej sprawie przepisy stanowią odpowiednio:

„Ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 ust. 2 i 3, mogą przejść na emeryturę: (...) mężczyzna – po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy” (art. 29 ustawy emerytalno-rentowej);

„1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

3. Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury ubezpieczonego, który złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa, składki na ubezpieczenie emerytalne, zaewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie” (art. 184 ustawy emerytalno-rentowej).

„Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz *centralne związki spółdzielcze* w porozumieniu z *Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych* ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B” (§ 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r.).

Jako wzorce kontroli skarżący powołał: w odniesieniu do art. 29 ust. 1 pkt 2 i art. 184 ustawy emerytalno-rentowej – art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 Konstytucji, zaś w odniesieniu do § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r. – art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 oraz art. 87 ust. 1 w związku z art. 93 ust. 1 Konstytucji.

5. Trybunał stwierdza, że merytoryczne rozpoznanie analizowanej skargi konstytucyjnej byłoby niedopuszczalne.

6. Odnośnie do zarzutu niekonstytucyjności § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r. oraz art. 184 ustawy emerytalno-rentowej należy zauważyć, że skarżący kwestionuje w istocie akt stosowania prawa w jego sprawie.

W judykaturze utrwalone jest bowiem stanowisko, że tzw. regulacje resortowe, o których mówi zaskarżony przepis, nie stanowią źródła prawa w rozumieniu art. 87 Konstytucji, a określenie stanowisk w tych aktach ma znaczenie techniczne i nie jest rezultatem tworzenia, tylko stosowania prawa. Zarządzeniom resortowym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia z 1983 r. (zob. postanowienia SN z: 22 marca 2012 r. w sprawie I UK 403/11, „Legalis”; 14 lutego 2008 r. w sprawie I UK 313/07, „Legalis” oraz 26 maja 2011 r. w sprawie II UK 356/10 „Legalis”, a także wyrok SA w Gdańsku w sprawie III AUA 573/09, OSA w Gdańsku 2010, nr 1, poz. 5). Oznacza to, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazie A załącznika do rozporządzenia z 1983 r., nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalno-rentowej. Jednakże w przypadku, gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny, a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy lub obsługiwane urządzenie, to wówczas nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w rozporządzeniu, a stypizowanym w przepisach resortowych. Odmiennie ocenia się wykraczanie w wykazach resortowych poza materię rozporządzenia Rady Ministrów i ustanawianie zupełnie nowych stanowisk pracy. Natomiast brak w zarządzeniu danego stanowiska pracy, wymienionego w rozporządzeniu, w żadnym razie nie pozbawia możliwości przyznania prawa do emerytury. Podsumowując, zarządzenia resortowe nie stanowią źródła prawa, a więc nie można z nich wywodzić uprawnień emerytalnych, ale na etapie stosowania prawa dopuszcza się posiłkowanie ich treścią dla wykładni i właściwej kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia z 1983 r. (por. wyrok SA w Łodzi z 10 lipca 2014 r. w sprawie III AUa 1541/13, „Legalis”).

Jeżeli zatem, jak miało to miejsce w przypadku skarżącego, w wykazie A załącznika do rozporządzenia z 1983 r. wskazuje się w odpowiednim dziale ogólnie jakiś rodzaj prac, to uprawnione jest poszukiwanie we właściwym wykazie resortowym, jakie konkretnie stanowiska pracy wypełniają pojęcia użyte w tym wykazie (por. przywołany wyrok SA w Łodzi w sprawie III AUa 1541/13). Zgodnie zaś z ogólną regułą postępowania cywilnego *da mihi factum, dabo tibi ius* (zob. np. wyrok SA w Rzeszowie z 11 marca 2014 r. w sprawie IACa 73/04, „Lex” nr 519209), która ma zastosowanie również do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (zob. np. wyrok SN z 27 czerwca 2011 r. w sprawie I UK 401/10, „Legalis”), obowiązkiem sądów orzekających w sprawie skarżącego było zweryfikowanie na gruncie właściwego wykazu resortowego, czy skarżący faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Niezastosowanie zatem w sprawie skarżącego właściwych zarządzeń Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego, a w konsekwencji – odmowa przyznania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy emerytalno-rentowej (nie przesądzając w tym miejscu, czy skarżący faktycznie wykonywał pracę w warunkach szczególnych), wynikały nie z treści § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r., lecz z zaniechania procesowego sądów obu instancji. Stanowi to sferę stosowania prawa, która – w myśl art. 79 ust. 1 w związku z art. 188 Konstytucji – nie podlega kontroli sądu konstytucyjnego, nawet jeżeli prowadziłyby do naruszenia konstytucyjnych praw lub

wolności jednostki.

W związku z powyższym należało odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej ze względu na niedopuszczalność orzekania (art. 40 ust. 1 pkt 1 *in fine* oraz art. 37 ust. 3 w związku z art. 50 ustawy o TK z 2016 r.) w zakresie badania zgodności art. 184 ustawy emerytalno-rentowej z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 Konstytucji, a także § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r. z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 oraz art. 87 w związku z art. 93 ust. 1 Konstytucji.

7. Trybunał zauważa, że skarżący w *petitum* skargi przedmiotem kontroli uczynił również art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej. Niemniej, zarówno uzasadnienia decyzji organu rentowego oraz orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych obu instancji wydanych w jego sprawie, jak też argumentacja samego skarżącego wskazują, że o jego położeniu prawnym przesądził art. 46 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej. Przepis ten stanowi, że prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, art. 32, art. 33 i art. 39 ustawy emerytalno-rentowej przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki: po pierwsze – nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa; po drugie – warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do 31 grudnia 2008 r.

Z uwagi na zasadę *falsa demonstratio non nocet* Trybunał uznał, że przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie jest w istocie norma prawna wywiedziona z art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej.

7.1. Odnosząc się do zarzutu niekonstytucyjności art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej, Trybunał zwraca uwagę na to, że art. 67 ust. 1 Konstytucji (stanowiący w niniejszej sprawie „wzorzec podstawowy” dla zaskarżonej regulacji) ma przede wszystkim znaczenie odsyłające, gdyż „zakres i formy zabezpieczenia społecznego” określić ma ustawa. Zatem poza wskazaniem podstawowych sytuacji, w których obywatelowi musi przysługiwać prawo do zabezpieczenia społecznego (określenie poziomego zakresu tego zabezpieczenia), ustalenie spraw pozostałych zostało powierzone ustawodawcy zwykłemu (por. L. Garlicki, uwaga 8 do art. 67 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1999-2007). Oznacza to, że rzeczywisty zakres oraz formy zabezpieczenia społecznego – z woli ustrojodawcy – określane są dopiero na poziomie ustawy zwykłej, a tym samym, że to ustawodawcy zostaje pozostawiona daleko idąca swoboda regulacyjna. Wynika to ze złożoności problemu zabezpieczenia społecznego, powodującej, że nie da się konstytucyjnie zadekretować żadnego precyzyjnego modelu zabezpieczenia społecznego. W wyroku z 6 lutego 2002 r. w sprawie SK 11/01 (OTK ZU nr 1/2002, poz. 2) Trybunał wskazał, że „z art. 67 ust. 1 [Konstytucji] nie da się wyprowadzić konstytucyjnego prawa do jakiegokolwiek konkretnej postaci świadczenia”. W orzecznictwie wielokrotnie też podkreślano, że w kognicji Trybunału Konstytucyjnego nie leży ocena trafności bądź celowości rozstrzygnięć parlamentu w zakresie spraw związanych z zabezpieczeniem socjalnym (zob. np. wyroki TK z: 22 czerwca 1999 r. w sprawie K 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100; 20 grudnia 1999 r. w sprawie K 4/99, OTK ZU nr 7, poz. 165; 12 września 2000 r. w sprawie K 1/00, OTK ZU nr 6/2000, poz. 185 oraz 4 grudnia 2000 r. w sprawie K 9/00, OTK ZU nr 8/2000, poz. 294).

Swoboda regulacyjna ustawodawcy zwykłego ma więc szeroki charakter. Rzutuje to na sposób pojmowania dopuszczalnego zakresu ograniczeń prawa do zabezpieczenia społecznego. Ustawodawca musi szanować normatywną treść art. 67 Konstytucji, ale ma ona bardzo ogólny charakter, ponieważ szczegółowe unormowanie „form i zakresu” zabezpieczenia spo-

łecznego (w tym emerytalnego) należy do ustawy zwykłej (por.: L. Garlicki, *op. cit.*; postanowienie TK z 25 lipca 2013 r. w sprawie Ts 199/10, OTK ZU nr 4/B/2013, poz. 300).

Inna sytuacja występuje natomiast w razie naruszenia „istoty” zabezpieczenia społecznego przez prawodawcę. W wyroku z 8 maja 2000 r. w sprawie SK 22/99 (OTK ZU nr 4/2000, poz. 7) Trybunał stwierdził:

„Świadczenia emerytalno-rentowe stanowią z całą pewnością formę realizacji gwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji prawa do zabezpieczenia społecznego. Przy kształtowaniu zakresu tego prawa ustawodawca musi uwzględnić wynikający bezpośrednio z zasady sprawiedliwości społecznej postulat zachowania słusznych, sprawiedliwych proporcji pomiędzy wielkością emerytury, będącej z samej nazwy świadczeniem »zasłużonym«, a rozmiarami »zasługi« wyznaczonymi przede wszystkim przez długość okresu aktywności zawodowej prowadzącej do nabycia prawa do emerytury oraz dochody osiągane w ramach tej aktywności. Ustawodawca związany jest także wynikającym z zasady równości obowiązkiem jednakowego traktowania świadczeniobiorców charakteryzujących się jednakową cechą istotną”.

Natomiast w niniejszej sprawie nie doszło do ingerencji w „istotę” prawa skarżącego do zabezpieczenia społecznego. Skarżący ma prawo do emerytury w powszechnym systemie emerytalnym po osiągnięciu wieku, o którym mowa w art. 24 ust. 1b pkt 6 ustawy emerytalno-rentowej, gdyż legitymuje się ponad czterdziestoletnim okresem składkowym i nieskładkowym.

W świetle wyżej przedstawionych okoliczności zarzut skarżącego co do naruszenia art. 67 ust. 1 Konstytucji przez art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej jest oczywiście bezzasadny.

Po pierwsze bowiem – istotą systemu zabezpieczenia emerytalnego jest zasada wzajemności, zgodnie z którą „wysokość świadczenia emerytalnego (rentowego) zależy od udziału ubezpieczonego w jego tworzeniu” (wyrok SN z 29 marca 2006 r. w sprawie II UK 115/05, „Lex” nr 243979; zob. też postanowienia TK z 9 stycznia 2012 r. w sprawie SK 9/11, OTK ZU nr 1/A/2012, poz. 6 oraz 25 lipca 2013 r. w sprawie Ts 199/10).

Po drugie – jak podkreślał Trybunał Konstytucyjny w swoim dotychczasowym orzecznictwie, przy tworzeniu przepisów dotyczących świadczeń emerytalnych „ustawodawca musi uwzględnić wynikający bezpośrednio z zasady sprawiedliwości społecznej postulat zachowania słusznych, sprawiedliwych proporcji pomiędzy wielkością emerytury, będącej z samej nazwy świadczeniem »zasłużonym« a rozmiarami »zasługi« wyznaczonymi przede wszystkim przez długość okresu aktywności zawodowej prowadzącej do nabycia prawa do emerytury oraz dochody osiągane w ramach tej aktywności” (powołany wyrok TK w sprawie SK 22/99; zob. także wyroki TK z: 6 grudnia 2005 r. w sprawie SK 33/04, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 130; 11 grudnia 2006 r. w sprawie SK 15/06, OTK ZU nr 11/A/2006, poz. 170; 13 grudnia 2007 r. w sprawie SK 37/06, OTK ZU nr 11/A/2007, poz. 157 oraz 12 lutego 2008 r. w sprawie SK 82/06, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 3). Co do zasady nie jest wykluczone ograniczanie „rozpiętości wysokości świadczeń w porównaniu z rozpiętością wysokości zarobków i składek”, pod warunkiem że wysokość emerytury nie będzie „nadmiernie” odbiegała od wkładu ubezpieczonego w tworzenie krajowego funduszu ubezpieczeń społecznych (przywołane postanowienie TK w sprawie SK 9/11; zob. też wyroki TK z: 22 czerwca 1999 r. w sprawie K 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100; 7 lutego 2006 r. w sprawie SK 45/04, OTK ZU nr 2/A/2006, poz. 15 oraz 24 kwietnia 2006 r., P 9/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 46).

Po trzecie – należy przypomnieć, że Konstytucja nie gwarantuje tego, by zasady przyznawania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (a w szczególności – świadczeń przyznawanych w ramach odstępstwa od regulacji powszechnych) pozostawały niezienne (zob. postanowienie TK z 12 kwietnia 2016 r. w sprawie Ts 2/15, OTK ZU poz. 322/B/2016).

Po czwarte – Konstytucja nie kreuje „bezwzględного” prawa do świadczeń emerytalnych, które stanowiłyby odstępstwo od regulacji powszechnych.

Po piąte – wydane rozstrzygnięcia organu rentowego oraz sądów ubezpieczeń społecznych wprawdzie nie przyznały skarżącemu prawa do szczególnego świadczenia w postaci wcześniejszej emerytury (na podstawie art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej, jak też art. 184 tej ustawy), niemniej jednak nie pozbawiły go prawa do zabezpieczenia społecznego na ogólnych zasadach, tj. nie uniemożliwiają mu uzyskanie powszechnego świadczenia emerytalnego, obliczonego na podstawie przepisów rozdziału 4 działu I oraz rozdziału 1 działu II ustawy emerytalno-rentowej.

7.2. Należy wskazać skarżącemu, że na oczywistą bezzasadność zarzutu naruszenia art. 67 ust. 1 ustawy zasadniczej jako wzorca „podstawowego” nie wpływa powiązanie tego przepisu przez skarżącego z art. 2, art. 30 oraz art. 38 Konstytucji.

Artykuł 2 nie kreuje samoistnie konstytucyjnych praw lub wolności jednostki (zob. szerzej postanowienie pełnego składu TK z 23 stycznia 2002 r. w sprawie Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60), zaś art. 30 oraz art. 38 nie stanowią adekwatnych wzorców kontroli w niniejszej sprawie. Sam fakt wprowadzania przez ustawodawcę do obrotu prawnego regulacji emerytalnych o charakterze *lex specialis* – w odniesieniu do wybranych grup zawodowych – które to odbiegają od unormowań ogólnych, jak też określonych warunków do uzyskania uprawnień wykreowanych przez te przepisy (których skarżący w ocenie organu rentowego i sądów ubezpieczeń społecznych nie spełnił) nie stanowi jeszcze niedopuszczalnej ingerencji w konstytucyjną zasadę godności człowieka, ani tym bardziej nie narusza prawnej ochrony życia.

7.3. W związku z powyższym – na podstawie art. 37 ust. 3 w związku z art. 50 ustawy o TK z 2016 r. – należało odmówić nadania dalszego biegu analizowanej skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej z art. 2 w związku z art. 30 w związku z art. 38 i art. 67 ust. 1 Konstytucji.

8. Trybunał zwraca również uwagę na nieprawidłowe powołanie jako wzorców kontroli art. 87 ust. 1 i art. 93 ust. 1 Konstytucji. Przepisy te mają charakter ustrojowy i dotyczą – odpowiednio – katalogu źródeł prawa powszechnie obowiązującego oraz aktów tzw. prawotwórstwa wewnętrznego; nie kreują natomiast żadnych praw lub wolności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, a przez to nie mogą stanowić dla Trybunału punktu odniesienia w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną.

W tym stanie rzeczy należało postanowić jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 37 ust. 4 w związku z art. 50 ustawy o TK z 2016 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.